

با سلام خانمها و آقایان محترم،

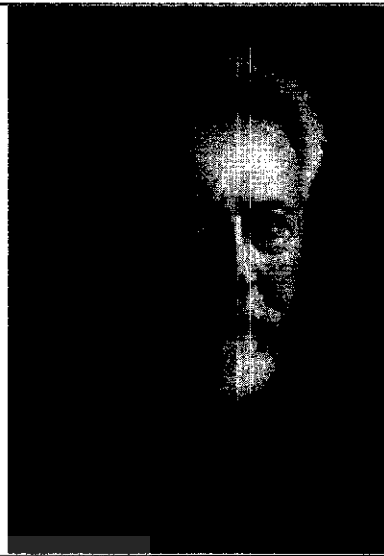
از اینکه در حضور شما هستم ابراز خوشحالی می‌کنم و سال نو را به همگی تبریک می‌گویم. عنوان صحبت امروز من در مورد تاریخچه و قدمت پژوهشهای علمی در زمینه ایرانشناسی در دانشگاه گوتینگن می‌باشد. برای آشنایی بیشتر شما اطلاعات مهمی را در مورد این شهر دانشجویی خدمتان عرض می‌کنم. شهر گوتینگن شهرت بین‌المللی دارد. این شهر کوچک در مرکز آلمان قرار داشته و در حدود ۱۳۰ هزار نفر جمعیت دارد. جمعیت این شهر را ۲۶ هزار نفر دانشجویی در رشته‌های مختلف و ۲۵۰۰ نفر دانشمندان علمی و ۸ هزار نفر کارمندان دانشگاه و مؤسسات علمی وابسته به دانشگاه تشکیل می‌دهند.

افراد برجسته دانش علمی مانند Wilhelm von Humboldt و Jacob und Wilhelm Grimm و Felix Klein و Carl Friedrich Gauss و Georg Christoph Lichtenberg در این شهر قدیمی علمی و دانشجویی تحصیل و تدریس می‌کردند و در اینجا به تحقیقات علمی خود می‌پرداختند. اولین استاد زن خانم پرفسور Emmy Nöther در انستیتوی ریاضیات این دانشگاه بود.

* متن سخنرانی در دانشگاه یوعلی سینا (همدان)، فروردین ۱۳۸۳.

Prof. Johann David Michaelis

Prof. Friedrich Carl Andreas

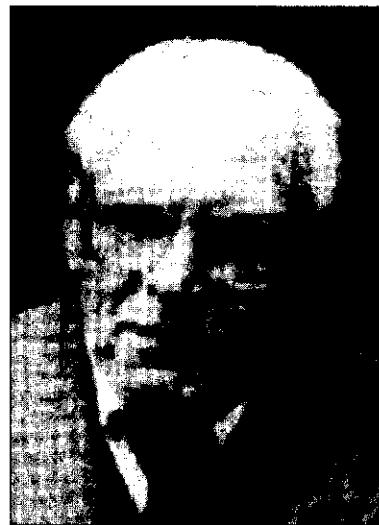
بعلاوه ۴۴ محقق برجسته بین‌المللی علمی که در دانشگاه گوتینگن تدریس و تحقیق می‌کردند و جایزه نوبل را در شاخه‌های مختلف علمی از قبیل پزشکی، فیزیک اتمی، ریاضیات، شیمی و بیوشیمی دریافت نموده‌اند. در حال حاضر از این اشخاص برجسته هنوز دو فرد در گوتینگن به تحقیقات علمی خویش مشغول می‌باشند. آقای Prof. Manfred Eigen (برنده جایزه نوبل در بیوشیمی) و آقای Prof. Erwin Neher (برنده جایزه نوبل در پزشکی). به نام آقای Prof. Max Planck، که در گوتینگن جایزه نوبل در فیزیک دریافت کرده بود، مؤسسات تحقیقاتی مشهوری در تمام آلمان دایر گردیده که Max-Planck-Institut نامیده می‌شوند. به همین دلیل در گوتینگن چهار مؤسسه Max-Planck تأسیس گردیده است. * MPI برای تحقیقات پزشکی، MPI برای تحقیقات بیوشیمی، MPI برای تحقیقات فیزیک و MPI برای تحقیقات در زمینه تاریخ. قدمت دانشگاه گوتینگن بیش از ۲۶۰ سال می‌باشد و از سال ۱۷۳۷ میلادی تعداد رشته‌های تحصیلی دانشگاهی به این دانشگاه مرتباً اضافه شده است.

رشته شرق‌شناسی در اواسط قرن ۱۸ میلادی از طریق آقای Prof. Johann David Michaelis بنیان‌گذاری گردیده است. به نام این شخص ساختمانی بنیاد شده که از سال ۱۸۴۲ میلادی تا به

* MPI مخفف برای Max-Planck-Institut می‌باشد.

Prof. Walther Hinz

Prof. Hans Heinrich
Scheeder

حال جای تدریس و پژوهشی علمی می‌باشد. در این ساختمان در حال حاضر انستیتوهای ایرانشناسی، شرق‌شناسی قدیم، باستانشناسی مصر، اسلام‌شناسی و زبان و ادبیات عربی و تدریس خطوط میخی قرار دارند.

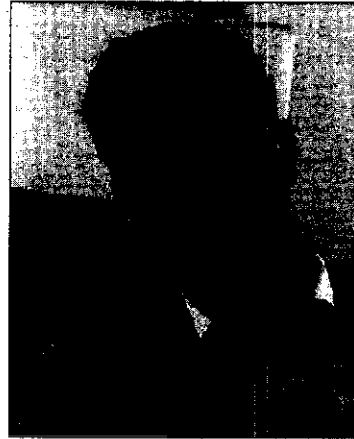
تحقیقات و تحصیلات عالی در زمینه ایرانشناسی از سال ۱۹۰۳ میلادی تا به امروز قدمت دارد. در همین سال آقای Prof. Friedrich Carl Andreas مدیریت کرسی تدریسی زبانهای ایرانی غربی را داشته و در آنجا تدریس و تحقیق می‌کرد. در سال ۲۰۰۳ میلادی، به دلیل قدمت صدسالگی ایرانشناسی، در انستیتوی ایرانشناسی گوتینگن جشنی برگزار شد. در این مراسم محققان و پژوهشگران بین‌المللی ایرانشناسی شرکت نمودند و سخنرانی‌هایی در موضوعات گوناگون علمی داشته‌اند. به همت آقای دکتر امید طیب‌زاده این بیانات جمع‌آوری گردیده و در شماره جدید مجله «بخارا» منتشر شده است.

تمرکز تحقیقاتی و تدریسی آقای Prof. Friedrich C. Andreas بر روی زبانهای ایرانی در تاریخ و مذهب باستان ایران بود. متأسفانه ایشان فقط متون محدودی را از تحقیقات خود منتشر کرده‌اند و با کمک شاگردان معروف ایشان، آقایان دکتر W.B.Hennig و دکتر W.Lentz چندین متونی را بعد از فوت ایشان به چاپ رسانده‌اند.

در سال ۱۹۳۷ میلادی مدیریت کرسی تدریسی تاریخ خاورمیانه به آقای Prof. Walther

Prof. Klaus Schippmann

Prof. Philip Kreyenbroek

Hinz محول گردید. ایشان تحقیقات خود را در زمینه ایرانشناسی بخصوص به دوران هخامنشیان و صفویان اختصاص دادند. به دلیل وابستگی و گرایش وی به بعضی از افکار نژادپرستی تدریس ایشان در دانشگاه گوتینگن بعد از جنگ جهانی دوم متوقف گردید.

به همین جهت در سال ۱۹۴۶ میلادی ادامه تدریس ایرانشناسی به آقای Prof. Hans Heinrich Schaefer محول گردید. ایشان در موضوعات پژوهشی گوناگونی و وسیعی از قبیل مذهب و فیلولژی ایرانی کار نمودند. از میان آثار ایشان می توان انتشار مهم چند رساله ای در زمینه نفوذ دیوان حافظ در شاعر بزرگ آلمان، Goethe، و اثر معروف ایشان، دیوان غربی - شرقی، ذکر کرد. بعد از فوت ناگهانی آقای Prof. Schaefer سرپرستی انستیتوی ایرانشناسی دوباره به آقای Prof. Hinz محول گردید. ایشان پژوهشهای تحقیقاتی خود را که قبلاً ذکر شده دنبال نمودند. با تلاشهای بسیار ایشان انستیتوی باستان شناسی با بررسی ها و تحقیقات بیشتر در منطقه ایران برای اولین بار در دانشگاه گوتینگن دایر گردید. در این انستیتو، که در سال ۱۹۷۲ میلادی تأسیس شد و مدیریتش به آقای Prof. Klaus Schippmann اختصاص داده شده بود، تحقیقات باستان شناسی وسیعی انجام گردید.

مهمترین تحقیقات ایشان در زمینه پارتها و تاریخ ساسانیان بود. در این مورد ایشان متون گوناگونی را به چاپ رساندند. متأسفانه بعد از بازنشستگی آقای Prof. Schippmann به دلیل

کمبرود بودجه مالی دانشگاه گوتینگن این انستیتو بطور کلی تعطیل گردید. تعطیل شدن این انستیتو یک شکست بزرگی در راه پژوهشهای علمی باستان‌شناسی در زمینه ایران‌شناسی بود. در سال ۱۹۷۵ میلادی آقای Prof. David Neil MacKenzie مدیریت انستیتو را به عهده گرفتند. ایشان بخصوص در زمینه فارسی میانه و زبانهای کردی کار می‌کردند. کتابی به نام لهجه‌ها و گویشهای زبان کردی Kurdish Dialect Studies به همت ایشان چاپ شد. در سال ۱۹۷۱ لغت‌نامه پهلوی از قلم ایشان به چاپ رسید. این لغت‌نامه تا به امروز برای تدریس زبان فارسی میانه استفاده می‌گردد. ثانیاً از ایشان مقالات متعددی در مورد گویشهای زبانهای ایرانی به چاپ رسیده است. وی در سال ۱۹۹۴ میلادی بازنشسته شد و بعد از دو سال آقای Prof. Philip Kreyenbroek مدیریت انستیتوی ایران‌شناسی را در گوتینگن قبول فرمودند. آقای Prof. Kreyenbroek در ابتدا تحصیلات خود را در هلند شروع نموده و در انگلستان تدریس می‌کردند. ایشان تحقیقات خود را که در زمینه دین زرتشت و ادبیات فارسی قدیم و معاصر ایران و بخصوص عرفان مولانا بود در دانشگاه گوتینگن دنبال کردند. در حال حاضر در انستیتوی ایران‌شناسی گوتینگن به غیر از دانشجویهای سالهای مختلف ۱۹ دانشجوی دکترا مشغول تحقیقات علمی در زمینه‌های مختلف می‌باشند. ایشان همواره سعی می‌کنند که روابط بین‌المللی دانشگاه گوتینگن بخصوص با دانشگاه‌ها و مؤسسات ایران‌شناسی در ایران افزایش پیدا کند. در انتها می‌خواهم از جناب آقای دکتر امید طبیب‌زاده برای تلاش ایشان در زمینه ایجاد هماهنگی علمی و فرهنگی دو دانشگاه مذکور (دانشگاه گوتینگن و دانشگاه همدان) تقدیر و صمیمانه تشکر کنم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

از امیر حاجی صادقی منتشر شده است:

- ملکه جنایت (نگاهی به زندگی، آثار و افکار آگاتا کریستی) / نشر کوچک / ۳۰۳ ص / ۲۴۰۰ تومان.
- یک زندگی (خاطرات و دیدگاههای استاد پرویز شهریاری) در گفتگو با امیر حاجی صادقی / نشر کوچک / ۱۸۲ ص / ۱۴۰۰ تومان

مرکز پخش: کتاب گستر - خیابان آفریقا - بین بلوار ناهید و گلشهر - کوچه گلفام - پلاک ۱.
تلفن همراه: ۰۹۱۲ - ۳۲۰۷۳۱۵ - تلفکس: ۲۰۵۰۳۲۶